

Bratislavský sudca Šamko opísal Lipšica ako cenzora a diktátora: “Daniel Lipšic toleruje iba také konanie, ktoré mu nevadí”

- CZ24 News | 16. ríjna 2023

SLOVENSKO: JUDr. Peter Šamko, sudca Krajského súdu v Bratislave hovorí, že špeciálny prokurátor má zvláštne videnie slobody prejavu. V tomto kontexte pripomína, že práve diktátorské režimy vždy tvrdili, že slobodu slova treba obmedzovať v mene dobra občanov.

Šamko tiež pripomína, že k praktikám takeéhoto „dobra pre občanov“ patrí škandalizácia, nálepkovanie, ostrakizácia, prekrúcanie reality, ale aj váľanie pomníkov, či premenovávanie ulíc. Prečo? Česká senátorka Kovářová nám aj dala radu. Nemáme šíriť tie toxické, nedovolené myšlienky, takže za obmedzovanie si môžeme sami. Máme sa preto regulovať svoje slová a hovoriť len to, čo chce režim počuť.

Šamko nedávno na Právnych listoch písal o tom, že predseda ŠTS požadoval disciplinárny trest pre úradníčku za článok, ktorý sa mu nepáčil a prichádza ďalšia žiadosť – tentoraz špeciálny prokurátor žiada Etickú komisiu prokuratúry o trest pre prokurátorku Generálnej prokuratúry Katarínu Roskoványi za [článok o tzv. kajúcnikoch](#), ktorý publikovala v Právnych listoch. V pomerne všeobecnom článku Lipšic našiel kritiku postupov ÚŠP – tá je podľa neho nepravdivá, zavádza a teda si zasluhuje etické a zrejme aj disciplinárne odsúdenie.

„Som rád, že špeciálny prokurátor číta pravnelisty.sk a prehlbuje si tak odborné znalosti, ale namiesto toho, aby svoj nesúhlas s autorkou článku „vložil“ do protičlánku, tak ako to býva v civilizovaných krajinách zvykom a vyvolal názorovú polemiku (diskusiu), tak sa uchýlil k postupu načrtnutému v úvodnom citáte a to k totalitnému kádrovaniu článku s návrhom na postih autorky článku. A to všetko samozrejme v mene korektnej diskusie, ktorá nesmie byť plná poloprávd, či lži a či korektná je alebo nie je určí on sám,“ poznamenáva Šamko v článku, podľa ktorého vidieť, ako si špeciálny prokurátor predstavuje slobodu prejavu prokurátorov. Zavádza tak podľa Šamka tzv. „cancel culture – kultúru rušenia – jasnú snahu niekoho trestať za vyslovený názor. Tiež ide o zastrašenie iných autorov, ktorí by sa eventuálne odvážili publikovať pre špeciálneho prokurátora nepohodlné názory. Jeho výzvu Šamko vidí ako podnet na zavedenie autocenzúry prokurátorov.

„Špeciálny prokurátor tu vystupuje ako tzv. tolerantný cenzor. Toleruje iba také konanie, ktoré mu nevadí. Prokurátor samozrejme má, podľa špeciálneho prokurátora, slobodu prejavu, ale len vtedy, ak má rovnaký názor ako špeciálny prokurátor, špeciálny prokurátor akceptuje kritiku Úradu špeciálnej prokuratúry a vyvolenej časti NAKA, ale ak zaznie čo i len vo všeobecnosti, tak ju označí za nepravdivú, zavádzajúcu a hodnú postihu,“ upozorňuje Šamko s tým, že z podnetu ŠP vyplýva nekritizovateľnosť OČTK a elitných prokurátorov, aj keby hneď urobili chybu.

„Podľa môjho názoru je však zásadný rozdiel, keď niekto reaguje na názory ktoré považuje za zavádzajúce, či nepravdivé kritikou alebo keď na ne reaguje požiadavkou na disciplinárne potrestane autora. To, že je pre niekoho určitý názor neprijateľný, či poburujúci alebo dokonca znevažujúci nestačí na to, aby bol potlačený postihom (sankciami). O tom, či bol špeciálny prokurátor oprávnené pobúrený článkom autorky by mal rozhodovať čitateľ po názorovej polemike autorov a nie etická komisia prokuratúry,“ píše v článku Šamko s tým, že v opačnom prípade by každý článok pred publikovaním

musel byť schválený ŠP, respektíve etickou komisiou. Šamko po niekoľkýkrát pripomína, že ak sa ŠP cíti byť článkom dotknutý, mohol reagovať rovnakou cestou – článkom. A to má podľa Šamka autorka „šťastie“, že neskončila, ako súčasť zločineckej skupiny, ktorú tvorí web právnelisty.sk a poukazuje na diskutabilné spôsoby, akými sa v posledných rokoch trestné právo uplatňuje.

„Určité zárodoky zločineckej skupiny načrtol špeciálny prokurátor v samotnom podnete, v ktorom uvádza, že autorka publikovala svoj článok na webe právnelisty.sk, pričom **„práve na tomto portáli sa sústreďujú rôzne príspevky (sudcov, advokátov, právnikov, ale i obvinených), ktorých príspevky sú namierené proti práci úradu špeciálnej prokuratúry a práci Národnej kriminálnej agentúry,**“

uvádza Šamko a dodáva, že ak by ŠP lepšie čítal, tak vie, že nie komplet orgány, ale niektoré ich postupy sú na zmieňovanom portáli kritizované. Autor článku ŠP preto radí – netreba byť prehnane vzťahovačný. No a tiež ho pozýva k publikovaniu článkov na tomto webe, v ktorých by ukázal iný pohľad na spornú problematiku.

„Možno by mal špeciálny prokurátor zobrať do úvahy, že sloboda myslenia a publikovania nepatrí len jemu a jemu názorovo blízkym osobám, ale aj iným a to, že je niekto špeciálny prokurátor neznamena, že môže diskusiu nahrádzať sankciami (alebo stále platí známe papalášske pravidlo, že kto má moc a funkciu nemusí mať argumenty a nemusí ísť ani do diskusie?),“ nekončí s radami pre Lipšica Šamko.

Vyjadрила sa aj autorka, Katarína Roskoványi

„Dňa 27. augusta 2023 bola na webovom portáli www.pravnelisty.sk [1] publikovaná druhá časť odborného článku s názvom Spolupracujúci obvinení a kajúcnici na Slovensku II. – „Kajúcnici“ z dohody o vine a treste ako korunní svedkovia. Prvá časť pod názvom Spolupracujúci obvinení a kajúcnici na Slovensku I. bola zverejnená 6. augusta 2023.

Cieľom bolo vyvolať odbornú diskusiu o tejto veľmi aktuálnej otázke. Možno povedať, že sa to sčasti podarilo, keďže odpoveďou je podnet špeciálneho prokurátora JUDr. Daniela Lipšica, LL.M. na Etickú komisiu prokuratúry, ktorý sa cíti byť v mene Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky časťami článku dotknutý. Je toho názoru, že článok narúša dôveru verejnosti v prokuratúru ako takú z dôvodu, že sú v ňom konštatované ako fakty ničím nepodložené domnienky vyvolávajúce dojem nezákonného konania nešpecifikovaných prokurátorov v nešpecifikovaných trestných veciach.

Z podania plyní otázka: Ako je to s jedným zo základných ľudských práv – právom na slobodu prejavu človeka vo funkcii prokurátora?

Väčšina dokumentov tzv. soft-law prijatých v rámci medzinárodných organizácií a dokumentov týkajúcich sa nezávislosti prokuratúry, ktoré vypracovali profesijné združenia prokurátorov, zdôrazňujú význam rešpektovania a ochrany slobody prejavu prokurátorov. Napríklad vo vysvetľujúcej poznámke k Rímskemu štatútu Medzinárodného trestného súdu sa uvádza, že prokurátori sa môžu slobodne zúčastňovať „na verejných diskusiách o otázkach týkajúcich sa právnych subjektov, súdnictva alebo výkonu spravodlivosti“, hoci by sa nemali vyjadrovať k prebiehajúcim prípadom alebo narúšať integritu súdov. Rovnako bod 8. Usmernenia k úlohe prokurátorov prijatého na ôsmom kongrese Organizácie Spojených národov o predchádzaní trestnej činnosti a zaobchádzaní s páchatelmi upravuje okrem iného aj právo prokurátora zúčastňovať sa na verejných diskusiách o otázkach týkajúcich sa práva, výkonu spravodlivosti a podpory a ochrany ľudských práv bez toho, aby utrpeli profesionálnu ujmu z dôvodu svojho zákonného konania.

V [tomto kontexte si dovoľím poukázať](#) na Bangalórske zásady správania sudcov a ich oficiálny komentár, ktorý ponúkajú rozsiahle relevantné usmernenia. Je potrebné poznamenať, že v súlade so

základným princípom sudcovskej nezávislosti nie sú Bangalórske zásady určené na implementáciu a presadzovanie zákonodarnou alebo výkonnou mocou, ale samotným súdnictvom spolu s takými "vhodnými inštitúciami", ktoré sú "zriadené na udržiavanie sudcovských štandardov" a "ktoré sú samy o sebe nezávislé a nestranné".

Komentár zároveň ponúka niekoľko situácií, v ktorých by sa práva sudcu nemali obmedzovať, vrátane práva sudcu zúčastniť sa diskusii o práve s cieľom poukázať na nedostatky v práve[5].

Zásady ďalej objasňujú, že "s výhradou riadneho výkonu sudcovských povinností môže sudca", okrem iného: "písať, prednášať, vyučovať a zúčastňovať sa na aktivitách týkajúcich sa práva, právneho systému, výkonu spravodlivosti alebo súvisiacich záležitostí."

Otázka porušovania práv na slobodu prejavu sudcov, prokurátorov, advokátov je predmetom rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva.

Sloboda prejavu predstavuje jeden z podstatných základov demokratickej spoločnosti a jednu zo základných podmienok jej pokroku a sebarealizácie každého jednotlivca. S výhradou článku 10 odsek 2 Dohovoru sa vzťahuje nielen na "informácie" alebo "myšlienky", ktoré sú priaznivo prijímané alebo považované za neškodné alebo za ľahostajné, ale aj na tie, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú. Také sú požiadavky pluralizmu, tolerance a širokospektrálnosti, bez ktorých neexistuje "demokratická spoločnosť". Ako sa uvádza v článku 10 Dohovoru, táto sloboda podlieha výnimkám, ktoré... sa však musia vykladať prísne a potreba akýchkoľvek obmedzení musí byť presvedčivo preukázaná.

Okrem toho, pokiaľ ide o úroveň ochrany, podľa článku 10 odsek 2 Dohovoru existuje len malý priestor na obmedzenie politického prejavu alebo diskusie o veciach verejného záujmu[8]. V súlade s tým sa vysoká úroveň ochrany slobody prejavu zvyčajne prizná, ak sa výroky týkajú veci verejného záujmu, ako je to najmä v prípade výrokov o fungovaní súdnictva, pričom štátne autority majú veľmi úzky priestor na obmedzenie tohto práva. ESLP už opakovane zdôraznil, že zásah do slobody prejavu môže mať ochromujúci účinok tzv. „chilling effect“ na výkon slobody prejavu v podobe strachu zo sankcie nielen dotknutej osoby, ale aj na ostatných sudcov, ktorí sa chcú zúčastniť verejnej diskusie o otázkach týkajúcich sa výkonu spravodlivosti a súdnictva.[9] Tento účinok pôsobí v neprospech celej spoločnosti.

Dovolím si tvrdiť, že tieto princípy sú plne aplikovateľné aj na ochranu slobody prejavu prokurátora.

Je zrejmé, že podávateľ vníma kritiku v článku negatívne, čo je jeho legitímne právo a toto mu nemôže byť upierané.

Je však legitímna snaha jedného z najvyšších predstaviteľov v hierarchii prokuratúry takýmto spôsobom „pôsobiť“ na prokurátorov a tým vyvolať „chilling“ efekt vo vzťahu k akejkoľvek prípadnej kritike Úradu špeciálnej prokuratúry Slovenskej republiky.

ZDROJ: www.pravnelisty.sk